

Jaarverslag 2019

Nazorg

ex-gedetineerden Katwijk

Stichting Kocon

Katwijk, juni 2020

Colofon

Auteurs: Nico van der Stel en Thea Guijt
Contactpersoon: Arie van der Niet, e-mail: aydniet@kocon.nl
Uitgiftemaand: Juni 2020
Uitgever: Stichting Kocon
Downloaden: www.kocon.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inleiding	3
1. Verloop in 2019	5
2. Omvang en kenmerken gedetineerden.....	10
Omvang	10
Recidive 2019: 18 %	10
Leeftijden	10
Detentieduur	11
Overzicht plaatsingen in PI.....	11
3. Gegevens vijf basisvoorwaarden	11
Identiteitsbewijs (ID)	13
Inkomen, werk en dagbesteding	13
Huisvesting	14
Schulden	15
Zorg	16
4. Conclusie 2019.....	17
Bijlagen	18
Bijlage 1 Cijfers landelijk en lokaal	19
Bijlage 2 Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk	21
Bijlage 3 Achtergrondinformatie	24

Voorwoord

In dit jaarverslag staan de uitkomsten van de nazorgactiviteiten voor ex-gedetineerden uit de gemeente Katwijk gedurende de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019. Met dit verslag legt het bestuur van de Stichting Kocon inhoudelijke verantwoording af.

De kracht van de aanpak in Katwijk zit vooral in de persoonlijke benadering van de gedetineerden, het leveren van maatwerk en de kennis van zaken van het Nazorgteam in samenwerking met andere lokale organisaties.

Met groot enthousiasme en inzet is door alle betrokkenen samengewerkt om de recidive zo veel als mogelijk te beperken om daarmee de maatschappelijke veiligheid te bevorderen.

Naast het bieden van nazorg aan de nieuwe instroom van volwassen gedetineerden in 2019 besteedde het Nazorgteam ook aandacht aan gedetineerden die al voor 2019 in detentie zaten, jeugdige (ex)gedetineerden, bewoners van de Instapwoning en de samenwerking en afstemming met ketenpartners die essentieel zijn voor het bieden van nazorg.

Als ambitie en doel voor 2019 stelde de gemeente Katwijk een recidive van 36%. In 2019 vond een instroom van 33 personen plaats. Bij zes personen was sprake van een recidive dat wil zeggen:18%. Voor het jaar 2019 geldt dat het doel behaald is en dat de aanpak in Katwijk opnieuw succesvol was.

Namens het bestuur van Stichting Kocon,
Nico van der Stel (voorzitter)

Namens het Platform Kocon
Hans Moolenburgh (voorzitter)

Inleiding

Het bieden van nazorg aan volwassen ex-gedetineerde¹ inwoners is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Over de manier waarop gemeenten en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) deze terugkeer vormgeven, zijn afspraken gemaakt in het Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden. Voor alle ex-gedetineerden geldt dat zij in aanmerking moeten komen voor de voorzieningen op de meest elementaire leefgebieden zoals onderdak en inkomen. Gemeenten kunnen hierbij zelf voor een groot deel bepalen hoe ze dit uitvoeren.

De gemeente Katwijk koos voor een ontwikkeling vanuit de praktijk, waarbij samenwerking en een persoonlijke benadering van gedetineerde burgers centraal staan. Voor het uitvoeren van de nazorgtaken, startte de gemeente Katwijk² in maart 2011 met de tweejarige Pilot Nazorg ex-gedetineerden Katwijk in nauwe samenwerking met Platform en Stichting Kocon (verder kortweg: Kocon). Na een succesvolle proefperiode besloot het gemeentebestuur van Katwijk dat deze lokale aanpak met ingang van januari 2013 een structureel karakter kon krijgen.

Doel en de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie

Doel van de nazorg aan ex-gedetineerden is het terugdringen van recidive waardoor de veiligheid in de samenleving wordt bevorderd. De gemeente Katwijk wil (ex-)gedetineerde inwoners motiveren om hun leven een andere wending te geven en biedt hulp aan, onder meer bij de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie zoals vermeld in het convenant en de handreiking voor re-integratie van ex-gedetineerden³:

1. een geldig identiteitsbewijs (identiteitskaart of paspoort);
2. onderdak na ontslag uit detentie;
3. inkomen uit werk of een (tijdelijke) uitkering om na ontslag uit detentie in het eerste levensonderhoud te voorzien, en als arbeid niet beschikbaar is, een vorm van dagbesteding;
4. inzicht in schuldenproblematiek;
5. het vaststellen van zorgbehoeften en (indien van toepassing) het zorgen voor een passende indicatie en het realiseren van (continuïteit van) zorg.

Om de kans op een succesvolle re-integratie van ex-gedetineerden te vergroten is van groot belang dat de vijf basisvoorwaarden in kaart worden gebracht. Hierbij valt te denken aan de begeleiding van de gedetineerde bij het krijgen van een identiteitsbewijs, bij het regelen of vervolgen van zorg, bij het (weer) krijgen van een uitkering na detentie, of het doorbetalen van de huur tijdens de detentie om te voorkomen dat iemand dakloos wordt na het einde van zijn straf. Aan re-integratie wordt dus invulling gegeven met activiteiten die in het gemeentelijk domein liggen. Het gaat om activiteiten die de gemeente ook voor inwoners van Katwijk moet kunnen uitvoeren.

Uit onderzoek⁴ blijkt dat de kans dat een volwassen gedetineerde kampt met complexe problematiek groot is: circa 60 procent heeft psychiatrische problemen, 60 procent is verslaafd en 35 procent is licht verstandelijk beperkt, meer dan de helft van de gedetineerden heeft schulden, 10 procent heeft geen onderdak en 20 procent heeft geen inkomen.

---

1 Volwassen (ex-)gedetineerden zijn (ex-)gedetineerden in de leeftijd van 18 jaar en ouder, vallend onder het volwassenstrafrecht met een geldige verblijfsstatus. Als uitgangspunt bij de re-integratie van volwassen (ex-)gedetineerden geldt dat zij terugkeren naar de gemeente van herkomst. Tot deze groep hoort ook de groep preventief gehechten. Preventief gehechten zijn nog niet veroordeeld, maar zij komen vanaf de dag dat zij in detentie komen wel in aanmerking voor re-integratieactiviteiten.

2 Het aantal inwoners in de gemeente Katwijk vastgelegd per 1 januari 2019 is 65.736.

3 Bron: *Handreiking bij Convenant re-integratie*, d.d. 10-12-2015. De handreiking geeft informatie over de verantwoordelijkheden en de wet- en regelgeving.

4 Bron: Factsheet 2010-2 WODC: 'Nazorgproblematiek en recidive van kortgestrafte gedetineerden'

Nazorgteam

De uitvoering van de nazorg in de gemeente Katwijk ligt in handen van het Nazorgteam ex-gedetineerden. In dit team werkt de gemeentelijke nazorgcoördinator nauw samen met medewerkers verbonden aan Kocon.

De nazorgcoördinator van de gemeente ontvangt via de Applicatie Gegevensverstrekking Gemeenten (AGG), het systeem van de Justitiële Informatiedienst (Justid), de melding van het begin en het einde van detentie van alle gedetineerden uit Katwijk. Wanneer de gedetineerde toestemming⁵ geeft, screent de casemanager van de PI de gedetineerde op de vijf basisvoorwaarden re-integratie en stuurt dit in een informatieblad mee naar de gemeente.

De nazorgcoördinator van de gemeente verifieert de gegevens en vult deze zo nodig aan en geeft de melding door aan de twee trajectbegeleiders van het Nazorgteam, waarop zij de gedetineerden binnen vijf werkdagen bezoeken in de gevangenis. Tijdens dit bezoek inventariseren de trajectbegeleiders welke hulp de gedetineerden nodig hebben op het gebied van de basisvoorwaarden zodat ze weer kunnen re-integreren in de samenleving.

Wanneer uit de inventarisatie blijkt dat er sprake is van een (complexe) situatie waar extra begeleiding en zorg nodig is voor het maatschappelijk herstel van een ex-gedetineerde dan dragen de trajectbegeleiders de ex-gedetineerde over naar de casemanager van het Project Reïntegratie van Kocon⁶. De overdracht vindt plaats tijdens detentie of direct na vrijlating met behulp van een gezamenlijk gesprek ('warme overdracht'). De casemanager bemiddelt de ex-gedetineerden vervolgens naar het Project Reïntegratie en/of een andere zorgvoorziening.

Resultaten zoals opgenomen in dit jaarverslag

De uitkomsten in dit jaarverslag zijn verzameld aan de hand van evaluatiegesprekken in het nazorgteam, de verslagen van het nazorgoverleg, de ervaringen van de (ex-)gedetineerden en de geregistreerde gegevens van het Nazorgteam.

In dit verslag is de volgende informatie te vinden:

- Het aantal personen uit Katwijk in detentie die gemeld zijn via justitie in 2019;
- Het aantal gedetineerden dat bezocht is in een Penitentiaire Inrichting (PI);
- De recidive in 2019 en de recidive in Katwijk over een periode van vijf jaar: 2015 t/m 2019. De financiële verantwoording vindt in een apart schrijven plaats⁷.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft het verloop van de nazorg in de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019. Hoofdstuk 2 geeft cijfers over o.a. de omvang en de duur van detentie. Hoofdstuk 3 geeft informatie over de vijf basisvoorwaarden en in Hoofdstuk 4 de conclusie.

In bijlage 1 is informatie te vinden over de landelijke en lokale cijfers van misdrijven, de criminaliteitsindex en de recidive van ex-gedetineerden. Bijlage 2 geeft nadere informatie over de organisatie en de werkwijze van de lokale nazorg voor ex-gedetineerden en bijlage 3 geeft achtergrondinformatie zoals de voorgeschiedenis.

---

5 De gedetineerde moet DJI toestemming geven om informatie te delen met de gemeente over zijn situatie op het gebied van de basisvoorwaarden. De gedetineerde ondertekent een toestemmingsverklaring en vult een informatieblad met vragen over de 5 basisvoorwaarden in.

6 Het Project Reïntegratie is geïnitieerd vanuit het Platform Kocon; een samenwerkingsverband van lokale en regionale organisaties die niet alleen met elkaar samenwerken maar elkaar ook weten te vinden voor afstemming en/ of een doorverwijzing.

7 Het beheer en de verantwoordelijkheid van de organisatiekosten van het Project Nazorg ligt in handen van Stichting Kocon. Voor het jaar 2019 is € 4.900,- begroot, werkelijk besteed werd € 2.535,45,-. De verantwoording over de subsidie voor de personele lasten van de twee trajectbegeleiders ligt bij de Stichting Welzijnskwartier.

1. Verloop in 2019

In 2019 ontving de gemeente Katwijk 34 nieuwe geldige⁸ detentiemeldingen van 33 personen; 30 mannen en 3 vrouwen. Bij zes personen was sprake van een recidive; 18 %.

Ter verduidelijking: het recidivepercentage betreft de vrijheidsstrafrecidive, voorheen detentierecidive genoemd⁹. Het gaat hierbij om nieuwe insluitingen van personen binnen het gevangeniswezen naar aanleiding van een misdrijf waarvoor een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf opgelegd is.

Aantal volwassen gedetineerden bezocht in de PI tijdens detentie (31)

De trajectbegeleiders bezochten 31 volwassen gedetineerden in de verschillende PI'en. Het ging hierbij om 21 personen van de nieuwe instroom in 2019 en 10 personen met een langdurige detentie vanwege de voorbereidingen op hun terugkeer.

De gedetineerde Katwijkers waardeerden het persoonlijke contact tijdens de bezoeken in de gevangenis. Zij gaven aan dat het bezoek belangrijke ondersteuning en motivatie biedt voor de terugkeer in de samenleving.

12 gedetineerden die instroomden in 2019 werden niet bezocht:

- 6x betrof het een te late melding vanuit de PI¹⁰
- 1x een schorsing

Door de te late meldingen en de schorsing was bezoek aan deze gedetineerden in de PI niet meer mogelijk, omdat betrokkenen niet meer in de PI verbleven. Het ging om detenties variërend van 4 tot 13 dagen.

Voor vijf andere personen geldt dat de trajectbegeleiders bij aankomst in de PI ter plekke te horen kregen dat het geplande gesprek niet kon plaats vinden:

- 3x vanwege een onmiddellijke in vrijheidstelling en
- 2x omdat de gedetineerde 'op transport' gezet was op het tijdstip dat het bezoek gepland stond.

De wisseling van het digitale meldsysteem DPAN naar AGG voor meldingen naar de gemeente van herkomst is zeer waarschijnlijk de verklaring voor de toename van het aantal te late meldingen. Het huidige meldingssysteem, de AGG, is een overgangsregeling en wordt naar verwachting in 2020 opnieuw vervangen.

Contacten met ex-gedetineerden (95)

Na vrijlating hadden de trajectbegeleiders in 2019 contact met 30 ex-gedetineerden. De gedetineerden waren blij met de praktische adviezen en maatregelen. Bijvoorbeeld voor het behoud van werk en het tijdelijk stopzetten van de zorgverzekering.¹¹ Voor enkele

---

8 Naast de 34 geldige meldingen ontving de gemeente Katwijk in 2019 één ongeldige melding; dit betrof een melding van een persoon die niet uit Katwijk kwam.

9 In 2018 hanteerde het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid nog de begrippen algemene recidive en detentierecidive. In 2019 kwam hiervoor een nadere rubricering voor in de plaats, omdat het WODC verwacht dat hiermee nader inzicht ontstaat over het verloop van criminele carrières. Deze nieuwe onderverdeling omvat 6 categorieën. I.h.k.v. dit jaarverslag voert het te ver om dit onderscheid nader te omschrijven; de nieuwe categorie 'vrijheidsstrafrecidive' komt overeen met het eerder gehanteerde begrip en de berekening van de detentierecidive.

Voor de volledigheid: Van 'algemene recidive' is sprake bij nieuwe geldige justitiecontacten naar aanleiding van enig misdrijf, ongeacht de aard en ernst van de gepleegde delicten. Deze justitiecontacten leiden niet altijd tot een detentie, zoals aanhoudingen door de politie, en de informatie is ook niet beschikbaar voor het Nazorgteam. Bron: WODC, Cahier 2019-10, Recidive onder justieabelen in Nederland, Verslag over de periode 2006-2018

10 De contactgegevens van ex-gedetineerden zijn na vrijlating niet te achterhalen; deze zijn verwijderd door de PI.

11 Een gedetineerde moet de zorgverzekeraar vragen om de zorgverzekering tijdens detentie op te schorten. Als dit niet gebeurt loopt de premie door. Zodra de detentie is afgelopen, moet dit met behulp van een 'bewijs van ontslag uit detentie' gemeld worden bij de zorgverzekeraar. Dit geldt ook voor af- en aanmelden van zorgtoeslag.

gedetineerden met een kortdurende straf (< 3 maanden) werd een regeling getroffen voor het doorbetalen van de huur, zodat zij na detentie niet dakloos waren.

Drie gedetineerden verwachtten dat vervolghulp van de trajectbegeleiders na vrijlating niet meer nodig zou zijn, maar namen later alsnog contact op voor ondersteuning.

Op verzoek van gedetineerden zelf, vonden ook gesprekken plaats samen met de partners of andere verwanten voor informatie, overleg en ondersteuning. In totaal ging het in 2019 om 95 gesprekken, inclusief de gesprekken met gedetineerden uit eerdere jaren.

Voor de mensen die niet kunnen terugvallen op steun van familie en vrienden, ondervinden problemen bij de terugkeer. Maar ook partners en familie van gedetineerden zijn blij dat zij met hun vragen terecht kunnen bij het Nazorgteam in Katwijk. Bijvoorbeeld om te informeren naar de stand van zaken en de plannen na detentie.

Doordat gedetineerden persoonlijk werden opgezocht in de PI en/of een uitnodiging kregen voor een gesprek direct na vrijlating, ontstond tijdig een beeld van de knelpunten en acties die nodig waren voor een zo goed mogelijke terugkeer en het maatschappelijk herstel van deze gedetineerden. Huisvesting en schulden waren de belangrijkste onderdelen.

Contacten en samenwerking met de verschillende PI'en

Vanuit het project Nazorg is een uitgebreid netwerk opgebouwd dat door intensieve contacten met de casemanagers van de PI'en wordt onderhouden. Regelmatig vond zowel telefonisch als persoonlijk contact plaats met de casemanagers in de PI'en voor afspraken en afstemming. Vooral de contacten met medewerkers van de PI Alphen verlopen goed en zij melden, als één van de weinige PI'en, ook de overplaatsingen van gedetineerden.

De mogelijkheid om rechtstreeks contact te hebben met casemanagers wordt zeer op prijs gesteld en zorgt voor een goede afstemming. Voor de gedetineerden zelf biedt het een extra gelegenheid om via de casemanager in de PI om informatie of bezoek te vragen.

Nazorgoverleg

Het tweewekelijks overleg van het Nazorgteam¹², waarbij het uitwisselen en afstemmen van de aanpak het belangrijkste doel is, verliep goed. De frequentie en de duur van het overleg (tweewekelijks 2 tot 3 uur) zorgde ervoor dat personen en acties goed in beeld bleven.

Daarnaast vond 14 maal een extra overleg plaats voor o.a. evaluaties en nieuwe ontwikkelingen.

Project Reïntegratie

Het Project Reïntegratie Katwijk startte in 2002. Dit project biedt nazorg aan ex-verslaafden en/of gedetineerden uit Katwijk. Stichting Kocon, eindverantwoordelijk voor dit project, heeft de uitvoering gedelegeerd naar een medewerker van De Brug Midden Nederland in samenwerking met medewerkers van Brijder en de GGZ Rivierduinen.

De intensieve begeleiding door vrijwilligers (mentoren) en de casemanager spelen een belangrijke rol in het nazorgtraject. Deelname duurt 2 tot 3 jaar.

Voor huisvesting van de deelnemers is samen met Woningcorporatie Dunavie het aanbod 'Koconwoningen' ontwikkeld. Dit zijn huurwoningen verspreid in Katwijk die onder strenge voorwaarden gehuurd kunnen worden door ex-gedetineerden en/ of ex-verslaafden.

Na twee jaar woonbegeleiding zonder overlast en terugval in verslaving en/ of criminaliteit, kan de huurovereenkomst op naam van de deelnemer gezet worden.

¹² In Bijlage 2 is informatie te vinden over de organisatie, samenstelling en werkwijze van het Nazorgteam.

Project Reïntegratie

In 2019 zijn acht ex-gedetineerden doorverwezen naar het Project Reïntegratie van Kocon en ook daadwerkelijk deelnemer geworden¹³. De casemanager zorgde tijdens de tweewekelijkse bijeenkomsten voor terugkoppeling van het verloop van de ex-gedetineerden die deelnemer zijn/ waren van het project. Daarnaast voerde de casemanager de intakegesprekken uit van de potentiële bewoners van de Instapwoning. De samenwerking met het casemanagement van het Project Reïntegratie is essentieel voor het leveren van nazorg.

De intake- en evaluatiegesprekken, noodzakelijk in het kader van de Instapwoning vragen extra tijd van het Nazorgteam, vooral van de casemanager van het Project Reïntegratie. In 2020 zijn extra uren aangevraagd voor het casemanagement en gehonoreerd. Om de kwaliteit te garanderen is het zeer wenselijk om dit aantal uren (28 uur) structureel voort te zetten.

Instapwoning (2x)

Vanwege de hoge werkdruk en de complexe problematiek van de deelnemers binnen het Project Reïntegratie besloot het bestuur van Kocon in 2019 dat de doelgroep voor de Instapwoning beperkt werd tot volwassen ex-gedetineerde mannen uit Katwijk.

In 2019 verbleven twee personen in de Instapwoning. Het verzoek van 11 andere personen werd afgewezen doordat zij niet voldeden aan de voorwaarden zoals de gemeente Katwijk als herkomst, in staat zijn zelfstandig te kunnen wonen of verslavingsproblematiek.

De woonbegeleiding werd uitgevoerd door De Brug. De twee trajectbegeleiders voerden de controles en het toezicht uit voor de Instapwoning¹⁴. Zij begeleidden de bewoners ook i.v.m. de voorwaarden, huisregels en praktische zaken rond de woning. Deze taken zijn van groot belang voor de continuïteit en de contacten met de bewoners.

Instapwoning

In juni 2014 is vanuit de gemeente Katwijk in samenwerking met Kocon gestart met een woonvoorziening voor daklozen onder de naam 'Instapwoning'. De Instapwoning biedt tijdelijk opvang voor maximaal drie daklozen tegelijkertijd. Dit biedt tijd om een oplossing te vinden voor huisvesting of een verblijf/ opname in een zorginstelling.

Het gebruik is gebonden aan strikte regels; gebruik van drugs is niet toegestaan, urinecontroles en woonbegeleiding zijn verplicht. Dit betekent ook intensieve controle en toezicht. Deze huiscontrole wordt uitgevoerd door de twee trajectbegeleiders van het nazorgteam.

In de periode 2014 t/m 2018 maakten in totaal 14 personen gebruik van de Instapwoning, waarvan 10 ex-gedetineerden. De verblijfsduur varieerde van 3 tot 16 maanden.

Voor 12 personen is met deze voorziening dakloosheid voorkomen, 2 personen konden door eigen toedoen niet geholpen worden.

Ook in 2019 werd goed samengewerkt met de politie en desgevraagd hield de politie met extra surveillances de woning in de gaten. Het verblijf in de Instapwoning gaf in de periode augustus 2014 - december 2019 geen overlast voor de omwonenden. De bewoners zelf wonen er graag. Omdat de woonvorm voor meer doelgroepen geschikt is, wordt in 2020 aan de orde gesteld of uitbreiding mogelijk is met de deelnemers van het Project Reïntegratie.

¹³ Zie het Jaarverslag 2019 van het Project Reïntegratie, te vinden op de website: www.kocon.nl.

¹⁴ Eerder is geprobeerd om vrijwilligers in te zetten voor controles en toezicht voor de Instapwoning. Mede vanwege de vereiste continuïteit van toezicht en de ad hoc situaties is hiervan af gezien.

De Instapwoning voorkomt dakloosheid, overlastsituaties en biedt de gelegenheid om de hulpverlening (weer) op gang komen te laten komen. Echter, de wachtlijsten in de maatschappelijke opvang en het ontbreken van betaalbare woningen vormen in toenemende mate een knelpunt voor de doorstroming.

Het gebrek aan maatschappelijke opvang en doorstroming geldt niet alleen voor ex-gedetineerden maar omvat een veel grotere groep mensen in Katwijk. Dit knelpunt heeft de aandacht van de gemeente Katwijk en gezocht wordt naar oplossingen in het lokale beleid.

Veiligheidshuis Hollands Midden

De gemeente Katwijk is aangesloten bij het Veiligheidshuis Hollands Midden¹⁵ (verder Veiligheidshuis). Het Nazorgteam levert de kwartaalgegevens van de gedetineerden uit Katwijk aan voor het Veiligheidshuis t.b.v. de managementrapportages voor de besturen van de aangesloten gemeenten.

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) voert sinds 2017 het beleid dat vertegenwoordigers van gemeenten geen uitnodiging meer ontvangen voor deelname aan het Trajectberaad¹⁶ in het Veiligheidshuis als dit geen complexe zaken betreft vanwege de bescherming van privacygegevens. Sinds 2018 geeft de Raad voor de Kinderbescherming de meldingen van jeugddetentie door aan de nazorgcoördinator van de gemeente Katwijk. In 2019 vond dit driemaal plaats.

In 2019 was er meer overleg en samenwerking met het Veiligheidshuis dan de voorafgaande jaren, waardoor er eerder gehandeld kon worden bij gebeurtenissen. Afgesproken werd dat er regulier overleg en uitwisseling plaats vindt rond (ex)gedetineerden en jeugdige (ex)gedetineerden; een positieve ontwikkeling.

Daarnaast werd meer informatie gegeven vanuit het Veiligheidshuis wanneer daar behoefte aan was, bijvoorbeeld over de nieuwe meldingssystemen van justitie n.a.v. de AVG. Het overleg en de samenwerking met het Veiligheidshuis verliep uitstekend.

Jeugdige gedetineerden (3x)

De nazorg voor jeugdige gedetineerden behoort formeel niet tot de taken van het Nazorgteam, maar in overleg met Jeugdreclassering en de gemeente Katwijk is overeengekomen dat de jongeren, als zij dat willen, bezocht worden door de trajectbegeleiders. Op die manier kan in een vroeg stadium contact ontstaan en eventuele hulp geboden worden.

In 2019 stroomden drie jeugdige gedetineerden in; één jongeren meer dan in 2018¹⁷. De jongeren werden bezocht in de jeugdgevangenis Teylingereind, Lelystad en Hartelborgt.

Samenwerking

Naast het 'reguliere' samenwerkingsverband met het Project Reïntegratie voor de nazorg van de ex-gedetineerden die een langer nazorgtraject nodig hebben, zijn er ook veel andere samenwerkingen. Zie het schema in Bijlage 2 'Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk'.

---

15 Voor meer informatie over het Veiligheidshuis zie: www.veiligheidshuishollandmidden.nl.

16 In een Trajectberaad wordt in het Veiligheidshuis onder leiding van de Raad v. d. Kinderbescherming minderjarigen vanaf 12 jaar besproken die in een justitiële jeugdinrichting (JJI) verblijven. Doel van het Trajectberaad is: "de voorbereiding van de terugkeer in de samenleving van jeugdigen die op strafrechtelijke titel in een inrichting verblijven of hebben verbleven en het bevorderen van geleidelijke overgangen bij deze terugkeer." Aan het Trajectberaad nemen o.a. deel "een vertegenwoordiger van de gemeente, waar de jeugdige na zijn verblijf in de jeugdinrichting zal verblijven".

Voor verdere uitleg zie: *Besluit ten uitvoerlegging Jeugdstrafrecht*, Afd. VII. Het Netwerk en Trajectberaad.

17 In 2014 ging het om twee jeugdige gedetineerden uit Katwijk, in 2015 eveneens om twee jeugdigen. In 2016 vond géén instroom plaats, in 2017 waren het zeven jeugdigen en in 2018 twee. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend de jongeren in jeugddetentie exclusief het aantal jongeren met aanhoudingen en taakstraffen.

In 2019 vond voortdurend samenwerking plaats voor uitwisseling en afstemming met onder andere medewerkers van de PI'en, Jeugdgevangenissen, het Veiligheidshuis, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en politie Katwijk. Daarnaast vond enkele malen overleg plaats met de gemeente Katwijk en Jeugdreclassering t.b.v. de samenwerking.

Deskundigheidsbevordering

In het kader van deskundigheidsbevordering en uitwisseling woonden medewerkers van het Nazorgteam verschillende studiedagen en bijeenkomsten bij. Dit waren:

- Studiedag in de PI Nieuwersluis: 'Vrouwen in detentie'
- Informatiebijeenkomst over het nieuwe meldingssysteem van justitie in de PI Alphen
- Regionale Kennisdag Holland Rijnland
- Informatiebijeenkomsten Justitie over de vervanging van het meldingssysteem
- Studiebijeenkomst PI Haaglanden 'Waar zorg en veiligheid samengaan'

2. Omvang en kenmerken gedetineerden

Voor het bijhouden van de gegevens van de (ex-)gedetineerden gebruikt het Nazorgteam de informatie van justitie¹⁸ en de inventarisatie tijdens en na het bezoek in de gevangenis. Zowel veroordeelden als personen in voorlopige hechtenis tellen mee voor de totale omvang.

Omvang

In het jaar 2019 kwamen 33 unieke personen uit Katwijk in detentie; 30 mannen en 3 vrouwen. In vergelijking met 2018 nam het aantal gedetineerden met twee personen toe.

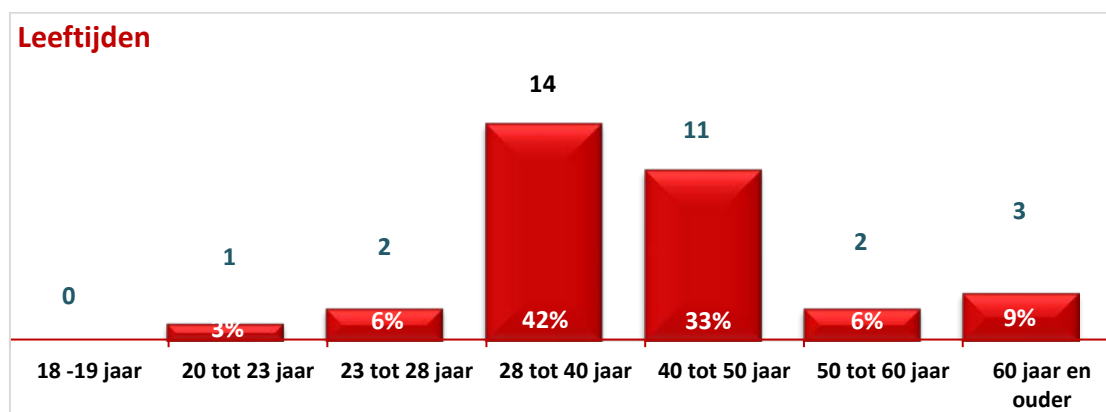
Recidive 2019: 18 %

Bij zes personen van de nieuwe instroom was sprake van een recidive: 18 %. Bij één persoon ging het om een recidive¹⁹ in hetzelfde jaar (2019) en bij vijf personen ging het om een recidive in 2019 na een eerdere detentie in de periode 2014 t/m 2018.

Gedetineerden staan vaak argwanend tegenover hulp, maar de praktijk tot nog toe laat zien dat de geboden nazorg welkom is en uitkomst biedt bij de aanpak van knelpunten. Het bezoek in de gevangenis betekent letterlijk dat er persoonlijk contact mogelijk is, waardoor de kans dat hulp aanvaard wordt groot is. Voor de enkele gedetineerden die weigeren mee te werken geldt ook dat zij, als zij dat willen, bezoek blijven krijgen van de trajectbegeleiders. Indien gewenst kunnen zij dan alsnog vervolghulp krijgen. Deze vasthoudendheid en de 'lange adem' leidde de afgelopen jaren tot verrassende en positieve resultaten en wordt daarom ook vervolgd.

Leeftijden

Onderstaande grafiek geeft de leeftijden weer van de 33 gedetineerden die in 2019 instroomden, ongeacht de duur van de detentie. In de leeftijdsgroepen 28-40 jaar en 40-50 jaar komen de meeste gedetineerden voor, samen vormen zij de meerderheid (75%).

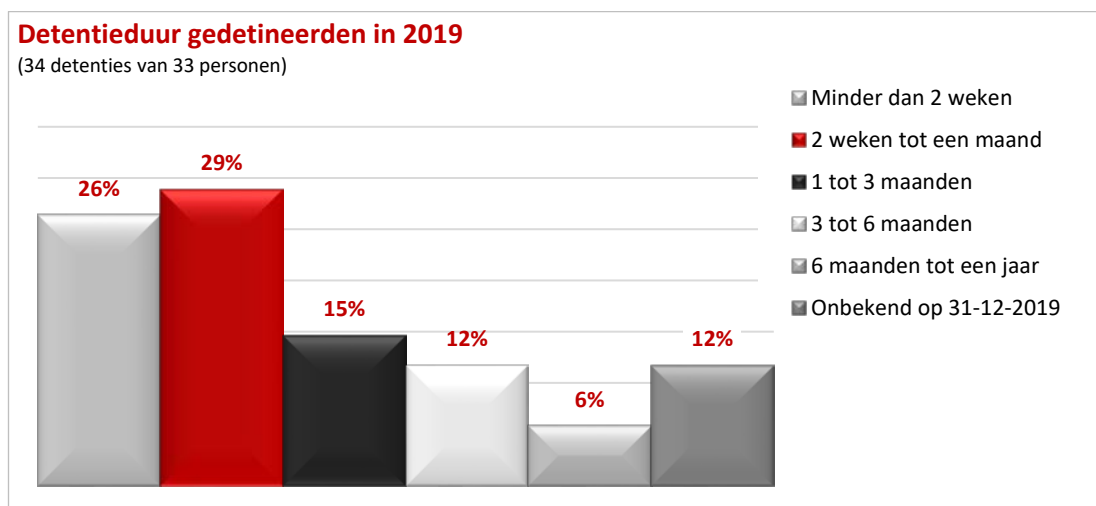
Figuur 1: Grafiek met onderverdeling naar leeftijd van 33 (unieke) volwassen personen in detentie in 2019

18 Met het digitale meldingssysteem systeem versturen penitentiaire inrichtingen een melding naar gemeenten van het begin en het einde van detenties en gegevens op het gebied van de 5 basisvoorwaarden. In 2019 verving DJI het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) door de Applicatie Gegevensverstrekking Gemeenten (AGG) zodat er een betere aansluiting plaats vond op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Voor de informatieverstrekking over begin- en einddatum van de detentie bestaat een wettelijke grondslag (art. 51c van de Wet justitiële en strafrechtelijke gegevens) maar voor informatie over de 5 basisvoorwaarden niet. In 2020 wort het meldingssysteem vervangen door het systeem 'Injus', dat beter aansluit op de AVG en de nieuwe wetgeving die in 2021 in werking zal gaan.
Meer informatie: 'Gegevensdeling ex-gedetineerden verandert'. VNG, juli 2019.

19 De recidive in dit verslag betreft alleen een herhaalde opsluiting in een penitentiaire inrichting. Detentie als gevolg van een nog niet eerder uitgevoerde (taak)straf wordt niet meegerekend als recidive omdat dit geen terugval/ herhaling na de eerdere vrijlating betrof, in 2019 kwam dit niet voor.

Detentieduur

Uit het jaaroverzicht detentieduur 2019 (Figuur 2) komt naar voren dat de meeste gedetineerden niet langer dan een maand in detentie zaten; negen personen minder dan twee weken en tien personen twee weken tot een maand. Van vier gedetineerden, ingestroomd in oktober en november 2019, was de einddatum nog niet bekend op 31-12-2019.

Figuur 2: Tabel met overzicht detentieduur gebaseerd op het aantal detenties in 2019

Naast de nieuwe instroom van 2019 zaten er op 31-12-2019 in totaal 15 personen langer dan een jaar in detentie, ingestroomd tussen 2010 en 2018. Tien van hen zijn in 2019 bezocht. Voor vier personen gaat het om een maatregel ISD²⁰. De anderen verblijven in een behandelcentrum of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC), beter bekend als tbs-kliniek.

Overzicht plaatsingen in PI

De 34 nieuwe detenties in 2019 (van 33 gedetineerden) vonden plaats in 10 verschillende PI'en in Nederland. De meeste gevangenen werden geplaatst in Alphen (21).

Overzicht locaties PI en herkomst detentiemeldingen in 2019				
Locatie PI	Totaal aantal meldingen	Te late melding of schorsing	Transport	In onmiddellijke vrijheidsstelling
1. Alphen	21	4	1	3
2. Dordrecht	1			
3. Grave	2			
4. Middelburg	1			
5. Nieuwersluis	2	1	1	
6. Lelystad	2			
7. Rotterdam	2			
8. Schiphol	1	1		
9. Scheveningen	1			
10. Ter Peel	1	1		
Totaal	34	7	2	3

Figuur 3: Tabel met overzicht van de spreiding en het aantal nieuwe plaatsingen van gedetineerden in 2019

²⁰ ISD: Maatregel Inrichting Stelselmatige Daders, bedoeld voor volwassen stelselmatige daders, die door het plegen van reeksen delicten veel criminaliteit en onveiligheid veroorzaken, voor een periode van maximaal twee jaar.

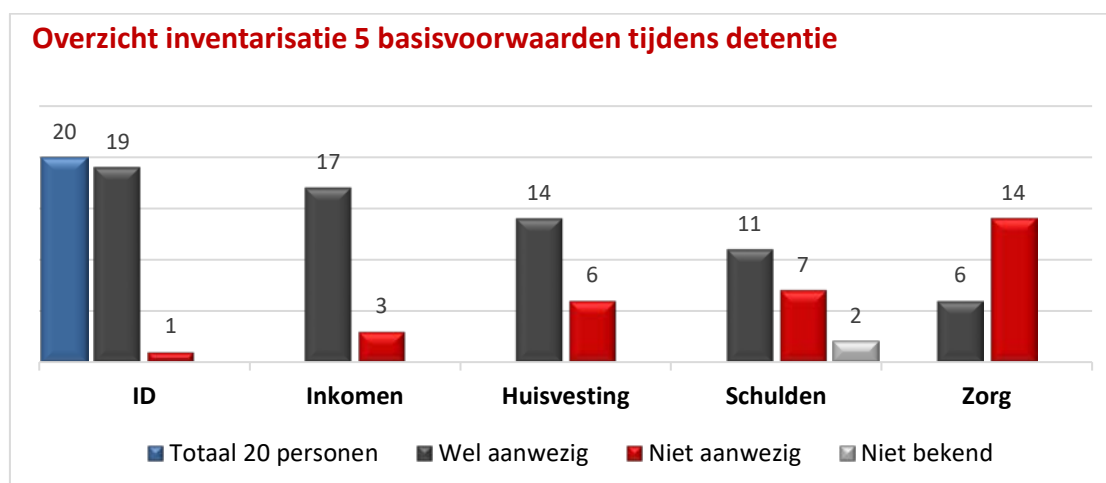
3. Gegevens vijf basisvoorwaarden

Dit hoofdstuk geeft nader inzicht over de nazorg aan ex-gedetineerden en de knelpunten die daarbij speelden in 2019. Als insteek is gekozen voor de vijf basisvoorwaarden die bepalend zijn voor een succesvolle terugkeer na detentie.

De informatie is voornamelijk afkomstig van de inventarisatie van de trajectbegeleiders tijdens het bezoek aan de gedetineerden en het eventuele vervoltraject via het Project Reïntegratie.

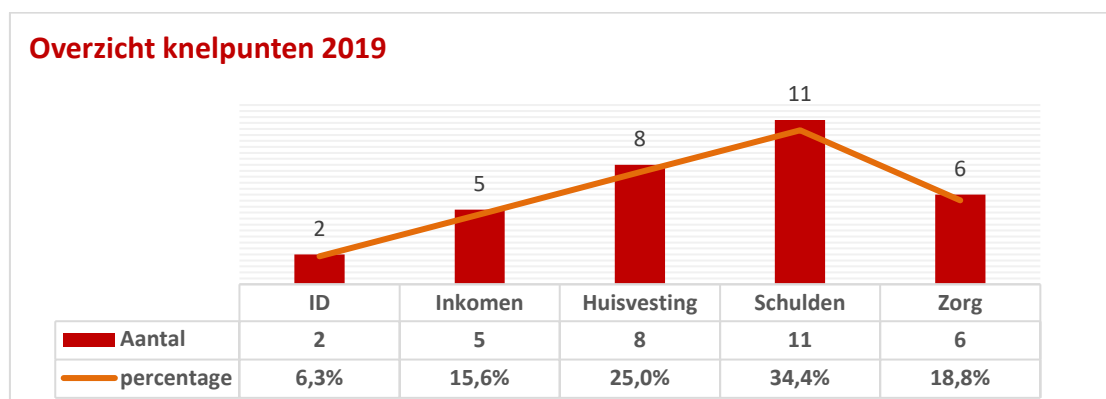
De digitale meldsystemen DPAN en AGG van justitie werden in 2019 een tijd naast elkaar gebruikt. Vanwege de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) moest een gedetineerde vanaf mei 2019 toestemming geven voor het invullen en doorsturen van het informatieblad met de gegevens van de vijf basisvoorwaarden naar de gemeente van herkomst. Dat resulteerde erin dat de gemeente Katwijk vanuit de PI'en geen informatie meer ontving omtrent de vijf basisvoorwaarden van een gedetineerde.

De toelichting die hierna volgt, is gebaseerd op de inventarisatie bij 20 personen. Dit omvat niet de totale groep van 2019, omdat het niet mogelijk was alle gedetineerden te spreken in de gevangenis o.a. door de te late meldingen. Zie de tabel op pagina 11 van dit verslag.

Figuur 4: Overzicht vijf basisvoorwaarden in 2019

De onderstaande grafiek van Figuur 5 toont het aantal knelpunten (totaal 32) gerelateerd aan de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie van ex-gedetineerden. In de hierna volgende pagina's volgt een toelichting van deze knelpunten en de ondernomen acties.

Figuur 5: Overzicht knelpunten gerelateerd aan de vijf basisvoorwaarden van 20 gedetineerden in 2019

Identiteitsbewijs (ID)

Gedetineerden zonder een geldig ID krijgen uitleg over de mogelijkheden om dit te regelen, zoals een afspraak bij de gemeente tijdens een verlofdag²¹.

In 2019 had één gedetineerde een verlopen ID. Verlengen gaf problemen omdat hij dakloos was zonder een vast adres. Hiervoor is verwezen naar een grensgemeente en is hulp geboden bij het regelen van een briefadres bij de gemeente Katwijk.

Sinds 2018 is het aantal gedetineerden zonder een geldig ID heel laag ten opzichte van voorafgaande jaren. Een positieve ontwikkeling.

Inkomen, werk en dagbesteding

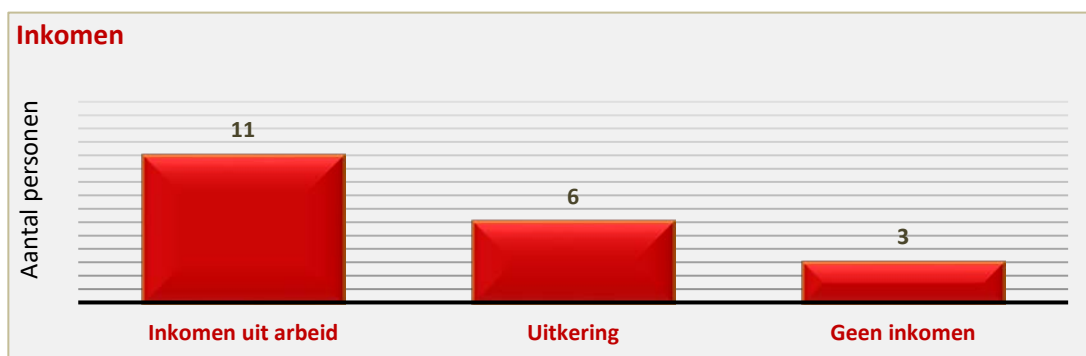
De trajectbegeleiders informeren en ondersteunen de ex-gedetineerden op het gebied van inkomen, onder andere over contacten met hun werkgever. Bij kortdurende straffen kunnen de meeste gedetineerden na detentie weer terug naar hun werkgever.

Voordat zij in detentie kwamen hadden 17 gedetineerden inkomen uit werk of een uitkering. Drie personen hadden voor de detentie geen (vast) inkomen; zij waren dakloos en werden onder andere onderhouden door familie en vrienden

Het Nazorgteam kon vier van de vijf knelpunten oplossen op het gebied van inkomen. Door huisvesting te regelen in de Instapwoning waardoor aanvraag van een uitkering mogelijk was, door de uitkeringen direct na vrijlating weer op te starten en met het doorbetalen van de huur gedurende de detentie.

Eén persoon kon na vrijlating niet terugkeren naar zijn werkgever. Het vinden van een andere werkgever is dan erg lastig vanwege de vereiste Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Van vier personen is de situatie na detentie onbekend omdat zij nog vastzaten op 31-12-2019.

Figuur 6: Overzicht inkomen voor detentie van 20 gedetineerden in 2019.

Voor de ex-gedetineerden die verwezen worden naar het Project Reïntegratie, in 2019 acht personen, geldt voor de deelnemers die geen betaald werk hebben, dat zij verplicht een dagbesteding moeten uitvoeren als voorbereiding of tussenstation naar werk.²²

Wanneer een ex-gedetineerde een bijstandsuitkering ontvangt van de gemeente Katwijk dan verloopt het traject voor arbeidsreïntegratie via het Team Participatie en Inkomen in samenwerking met het Servicepunt Werk. Gegevens hiervan zijn bekend bij de gemeente Katwijk.

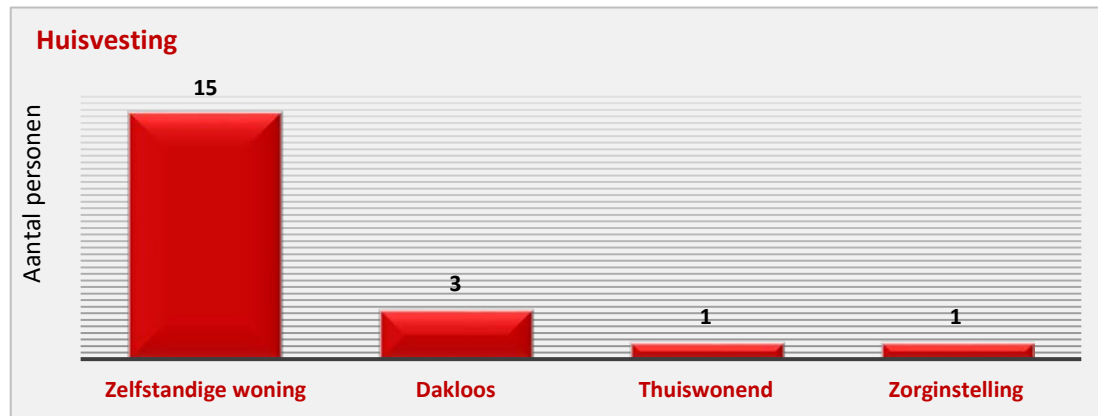
21 Bij kortgestraften is het vrijwel onmogelijk om een ID aan te vragen door de casemanager van de PI omdat de gedetineerde eerst uitgeschreven moet worden uit de gemeente van herkomst om daarna ingeschreven te kunnen worden in de gemeente waar de PI staat. Daarna kan dan een ID aangevraagd worden.

22 Deelnemers van het Project Reïntegratie kunnen gebruik maken van de dagbesteding bij de Kringloopwinkel van De Brug, vrijwilligerswerk bij De Brug, het Raamwerk en 's Heerenloo. Wanneer er vanuit justitie financiering beschikbaar is, is ook een werk-leertrajecten bij Visie R mogelijk. Zie voor meer informatie het Jaarverslag van het Project Reïntegratie 2019.

Huisvesting

Vanuit Nazorg krijgen gedetineerden informatie en ondersteuning om hun huisvesting te behouden zoals wijzen op het belang van betalingsregelingen met o.a. de verhuurder en/ of door in overleg te gaan met de bewindvoerder en/of de consulent Participatie en Inkomen van de gemeente.

Voor detentie hadden 15 personen in 2019 een huurwoning of huurde een kamer. Drie personen waren voor detentie dakloos. Voor één van hen vormde de dakloosheid de belangrijkste reden om delicten te plegen zodat dit zou leiden tot onderdak in de gevangenis.

Figuur 7: Overzicht huisvesting voor detentie van 20 gedetineerden in 2019.

In 2019 waren er acht knelpunten op het gebied van huisvesting. Het aantal daklozen zou na vrijlating met drie personen toenemen door beëindiging van de huurovereenkomst en het verblijf in een zorginstelling als gevolg van de detentie. Door de interventies vanuit het Nazorgteam is de (dreigende) dakloosheid voorkomen of opgelost; er zijn regelingen getroffen voor het doorbetalen van de huur, er is een andere zorginstelling voor verblijf na detentie geregeld en er is tijdelijke huisvesting geboden in de Instapwoning.

Voor één persoon, met een detentie van meer dan drie maanden en op 31-12-2019 nog in detentie, wordt nog naar een oplossing voor onderdak gezocht.

Opvallend is de afname van het aantal thuiswonenden. In 2018 waren dit er zeven, in 2019 ging het om één persoon. Dit heeft mogelijk te maken met de leeftijden van de gedetineerden (drie personen tot 28 jaar, de andere gedetineerden waren allemaal ouder) en de kostendelersnorm die van toepassing kan zijn bij inwoners.

Naar aanleiding van discussies binnen Kocon over problemen rond de (tijdelijke) opvang van daklozen, verzocht Stichting Kocon in april 2017 het college per brief om een verruiming van de regelgeving van de kostendelersnorm²³. De voorgestelde verruiming, in navolging van onder andere de gemeente Leiden, kan de drempel voor het bieden van *tijdelijke* opvang bij familie of vrienden verlagen. Het college beloofde dat het verzoek van Kocon wordt 'meegenomen' en uitgewerkt in het kader van de Brede Maatschappelijke Agenda. Tot op heden heeft Kocon hier nog niets over vernomen.

²³ De kostendelersnorm betekent, dat als een woning gedeeld wordt met meer volwassenen de uitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar en ouder in de woning verblijven, hoe lager de uitkering. De woonkosten kunnen dan gedeeld worden. Het toepassen van de kostendelersnorm vormt soms een drempel om (tijdelijk) onderdak aan te bieden of te aanvaarden.

De Instapwoning, en in vervolg daarop onder andere het Woonhuis en de Tijdelijke Opvang van De Brug, bood ook in 2019 oplossingen om in de behoefte aan een (tijdelijk) onderkomen te voorzien. De doorstroming naar betaalbare zelfstandige huisvesting en/ of beschermd wonen vormt echter een groot en toenemend probleem.

Bijna 7 jaar wachten op een huurwoning

In 2018 is het aantal geregistreerd woningzoekenden in Holland Rijnland, 13 gemeenten in de Leidse regio, opnieuw toegenomen. Enkele feiten van de huurmarkt op een rij:

- Eind 2018 zijn er 101.480 woningzoekenden geregistreerd. 12% meer dan in 2017.
- In 2018 werden 3.488 woningen verhuurd, een daling van 8,9 %
- 57% van de actieve woningzoekenden valt binnen de laagste inkomenscategorie (≤ 22.375).
- Het aantal verhuringen neemt af van 3.816 in 2017 naar 3.488 in 2018. Daarmee neemt ook de mutatiegraad verder af, van 6,0% naar 5,5%.
- Bijna 7 jaar wachten op een huurwoning; de gemiddelde wachttijd nam toe van 6,1 naar 6,9 jaar.
- Het aantal urgenten neemt toe door de groei van het aantal stadsvernieuwingsurgenten en doordat de Urgentiecommissie vaker genoodzaakt is de hardheidsclausule toe te passen.
- Instellingen brachten 180 kandidaten in voor een contingentenregeling, 187 plekken waren beschikbaar.
- De omvang en samenstelling van de voorraad verandert langzaam, met minder dan 1% per jaar.

Bron: Jaarrapportage 2018 - Woonruimteverdeling Holland Rijnland – mei 2019

Het ontbreekt in Katwijk aan huisvesting voor verslaafden die dakloos zijn. Deze mensen verwaarlozen zichzelf en veroorzaken vaak overlast op straat. Een deel van hen is niet meer welkom in bestaande voorzieningen voor daklozen. In het kader van de doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang ontwikkelt de gemeente Katwijk een plan voor de lokale opvang. Vanuit het Nazorgteam is aangedrongen op het creëren van laagdrempelige voorzieningen in de maatschappelijke opvang voor bovengenoemde groep.

Schulden

Van de 20 gedetineerden uit Katwijk die tijdens detentie bezocht zijn, hadden 11 personen te maken met schuldenproblematiek. Zeven personen hadden geen schulden en twee weigerden de vraag te beantwoorden. Na detentie nam het aantal personen met schulden toe als gevolg van de detentie; de vaste lasten moeten doorbetaald worden, maar tijdens detentie is er geen inkomen.

Figuur 7: Overzicht schulden voor detentie van 20 gedetineerden in 2019.

Het aantal personen met schulden neemt de afgelopen jaren toe alsook de complexiteit en de omvang hiervan. Hierbij valt op dat slechts een klein deel financiële hulpverlening heeft. Tijdens detentie kan er weinig aan de knelpunten op het gebied van schulden ondernomen worden. Gedetineerden kunnen via internet of via de trajectbegeleiders het formulier van het

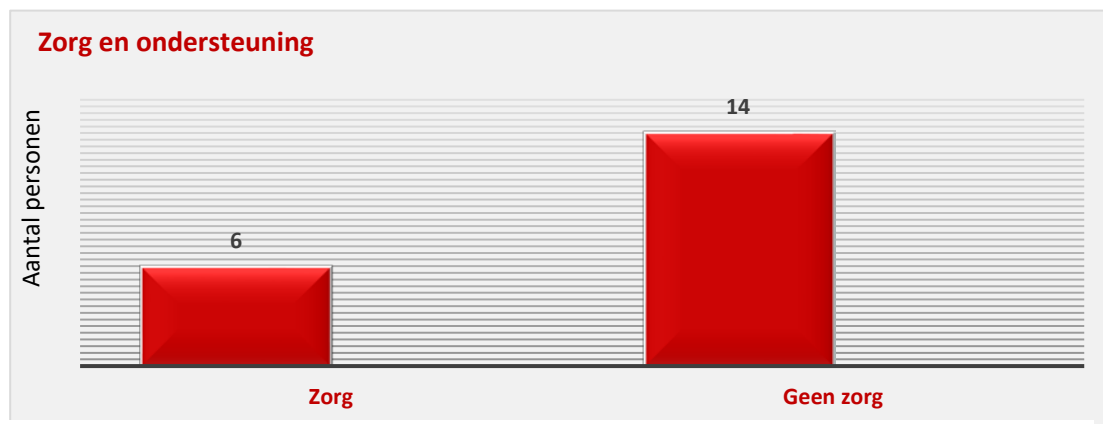
Budget InformatiePunt (het BIP) ontvangen waarmee zij een inventarisatie van schulden en schuldeisers maken, maar in de praktijk komt dit niet voor.

Bij verwijzing van de trajectbegeleiders naar vervolghulp, zoals deelname aan het Project Reïntegratie, krijgt het aanpakken van de schulden vaak prioriteit omdat dit grote onzekerheid en stress veroorzaakt. Voorrang geven aan inzicht en het beheren van schulden blijkt in de praktijk vaak een succesvolle keuze als opstap naar verder herstel.

Zorg

Voor de detentie hadden 14 van de 20 gedetineerden geen ondersteuning en zorg. Door bemiddeling van de trajectbegeleiders is voor acht personen zorg geregeld via de overdracht naar het Project Reïntegratie. Daarnaast werd zorg en hulp geboden door andere organisaties zoals Reclassering, Broodnodig, Rivierduinen en de Waag. Bij de personen die werden doorgeleid naar het Project Reïntegratie was sprake van complexe problematiek.

De zorgproblematiek van gedetineerden verandert de afgelopen jaren. Het gaat vaker om complexe situaties en knelpunten op meerdere leefgebieden. Het gaat veelal om mensen met verslavingsproblematiek, een psychiatrische stoornis of een licht verstandelijke beperking. Deze mensen hebben een grote zorgbehoefte maar niet altijd een diagnose of zorgindicatie. Dit vormt een drempel om snel de juiste hulp, zoals een opname of verblijf, te kunnen bieden. Zie verder het Jaarverslag 2019 van het Project Reïntegratie, te vinden op de website van Kocon: www.kocon.nl

Figuur 8: Overzicht zorg voor detentie van 20 gedetineerden in 2019.

In de afgelopen jaren is goed in beeld gekomen wie de harde kern vormen van de recidivisten. De begeleiding van deze personen vraagt meestal om langdurige trajecten vanwege de multi complexe situaties; de knelpunten liggen vaak op het gebied van huisvesting, inkomen en schulden en verslavingsproblematiek.

Het is lastig om vast te stellen welke inspanningen concrete resultaten en verbeteringen opleveren. Huisvesting is belangrijk, maar ook familie en het hebben van werk spelen een rol bij het verminderen van recidive. Vrijwel alle ex-gedetineerden staan open voor (meer) begeleiding en de afgelopen jaren hebben meer dan eens bewezen dat juist de aanhoudende en persoonlijke aanpak uiteindelijk tot succes kan leiden.

4. Conclusie 2019

Voor 2019 kan, zoals in voorgaande jaren, op basis van het recidivecijfer worden geconcludeerd dat de lokale aanpak van nazorg effect heeft; de recidive was 18%.

Voor het uitvoeren van de nazorg zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. Er is contact met minimaal 80% van het aantal gedetineerden afkomstig uit Katwijk.
2. Als taakstelling formuleerde de gemeente Katwijk voor 2018 een recidive van 36%.
Op basis van dit geformuleerde meetpunt zou de nazorg voldoende effectief zijn als 36% of minder uit de voorliggende periode niet recidiveert.
3. Er zijn concrete werkafspraken gemaakt met instanties die een belangrijke rol spelen bij de nazorg. Deze afspraken worden voorbereid, teruggekoppeld en/ of uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeentelijke coördinator nazorg.

Ad 1. Minimaal 80% van de gedetineerden uit Katwijk is bezocht

Het doel (80%) is niet bereikt. In totaal zijn 21 van de 33 personen die in het jaar 2019 instroomden bezocht: 64%.

De overige gedetineerden konden niet bezocht worden omdat de melding te laat binnenkwam vanwege de wisselingen van meldingssystemen n.a.v. de AVG of er was sprake van schorsing, transport of een onmiddellijke in vrijheidsstelling.

In 2019 werden daarnaast drie jeugdige gedetineerde bezocht en 10 langdurige gedetineerden.

Ad 2 Recidive

Voor het jaar 2019 is sprake van 18% recidive. Het doel (<36%) is behaald.

Ad 3 Werkafspraken met ketenpartners

Voor elke gedetineerde die tijdig aangemeld werd, volgde desgewenst een persoonlijk traject met maatwerk voorbereid door het Nazorgteam, waarin ook de gemeentelijke nazorgcoördinator participeert. Voor intensieve trajecten volgde verwijzing naar het Project Reïntegratie. Hierin zijn ook de ketenpartners betrokken voor werkafspraken en samenwerking.

De lokale aanpak van nazorg voor ex-gedetineerden uit Katwijk gaf ook de volgende resultaten:

- De waardering voor de aanpak van nazorg van de gemeente Katwijk door de gedetineerden zelf én het thuisfront is/ blijft positief.
- Het bezoek in de PI en de persoonlijke benadering en aanpak motiveert gedetineerden en relaties om actie te ondernemen.
- Doordat de gedetineerden persoonlijk worden opgezocht in de PI en/of een uitnodiging krijgen voor een gesprek direct na vrijlating, is een beter beeld ontstaan van de ex-gedetineerden en de problemen die zij ervaren.
- Door de regelmatige terugkoppeling van het verloop en het volgen van de ex-gedetineerden (monitoring) kan zo nodig en eerder actie volgen om terugval te voorkomen.

De lokale aanpak voor nazorg draagt bij aan het terugdringen van recidive en het stoppen van misdaad. Dit levert positieve effecten op; zowel voor de ex-gedetineerden zelf als voor de Katwijkse samenleving.

Gelet op de positieve resultaten dankzij de inzet van nazorg blijft de eindconclusie zondermeer dat het voortzetten van de huidige aanpak van nazorg zeer gewenst is.

Bijlagen

Landelijke Monitor Nazorg

“Om de relatief hoge recidive onder ex-gedetineerden terug te dringen, wordt tijdens detentie gewerkt aan hun re-integratie. Belangrijk daarbij zijn vijf basisvoorwaarden: identiteitsbewijs, werk en inkomen, huisvesting, schulden en zorg. De monitor nazorg ex-gedetineerden beschrijft hun situatie voor en na detentie en legt relatie met strafrechtelijke recidive.”

“Twee jaar na detentie heeft bijna 50% van de nazorgkandidaten opnieuw een misdrijf gepleegd dat leidt tot contact met justitie, 27% pleegt binnen twee jaar een nieuw delict waar een (deel) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf voor wordt opgelegd.”

Bron citaten: [Infographic Monitor Nazorg ex-gedetineerden - 5^e meting – WODC, december 2018](#)

Bijlage 1 Cijfers landelijk en lokaal

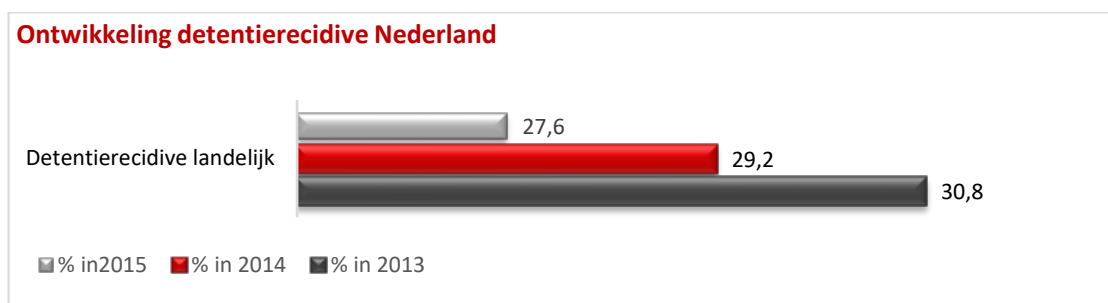
Recidive landelijk

Gemiddeld komen er landelijk per jaar 30.000 gedetineerden vrij na detentie. Volgens de Monitor Nazorg uit 2018²⁴ pleegt bijna 50% van de nazorgkandidaten²⁵ twee jaar na detentie opnieuw een misdrijf waarbij contact met Justitie volgt.

Omdat niet elk justitiecontact leidt tot een detentie zijn de cijfers van de detentierecidive, ook wel vrijheidsstrafrecidive genoemd, lager dan de algemene recidivecijfers.

De recidivecijfers zijn te raadplegen via REPRIS, een openbare webapplicatie waarbij de cijfers van verschillende dadergroepen op te vragen zijn.

In de grafiek hieronder de percentages detentierecidive in Nederland, gebaseerd op de gegevens DJI in Getal 2013-2017.

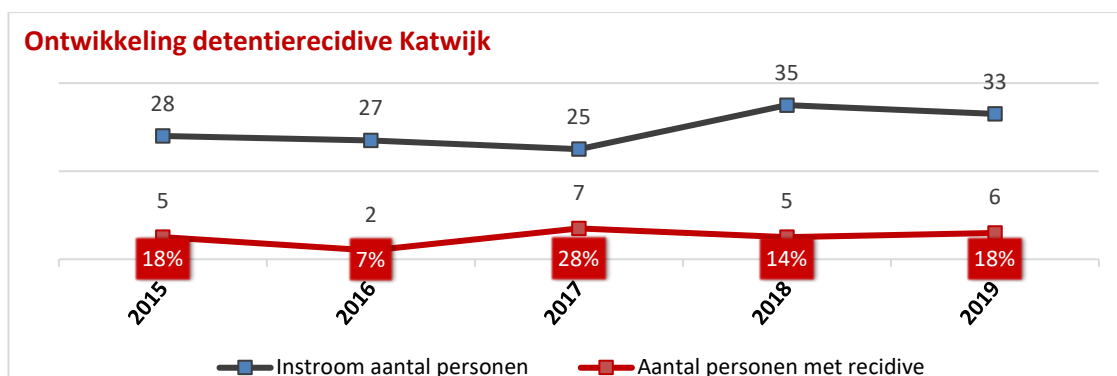
Bron: Landelijke cijfers DJI van het Ministerie, augustus 2018. Cijfers na 2015 zijn niet beschikbaar.

Recidive Katwijk

De jaarlijkse instroom van het aantal gedetineerden in Katwijk is in de afgelopen acht jaar met 28% afgenomen. Bij de start in maart 2011 ging het om 46 ex-gedetineerden, in 2019 ging het om de instroom van 33 ex-gedetineerden.

In de periode 2013 t/m 2019²⁶ waren er totaal 216 personen uit Katwijk in detentie. Bij 29 personen was sprake van recidive, dat wil zeggen: 13 % over een periode van zeven jaar.

Onderstaande grafiek geeft het aantal gedetineerden en het percentage detentierecidive in Katwijk weer in de periode 2015 t/m 2019.

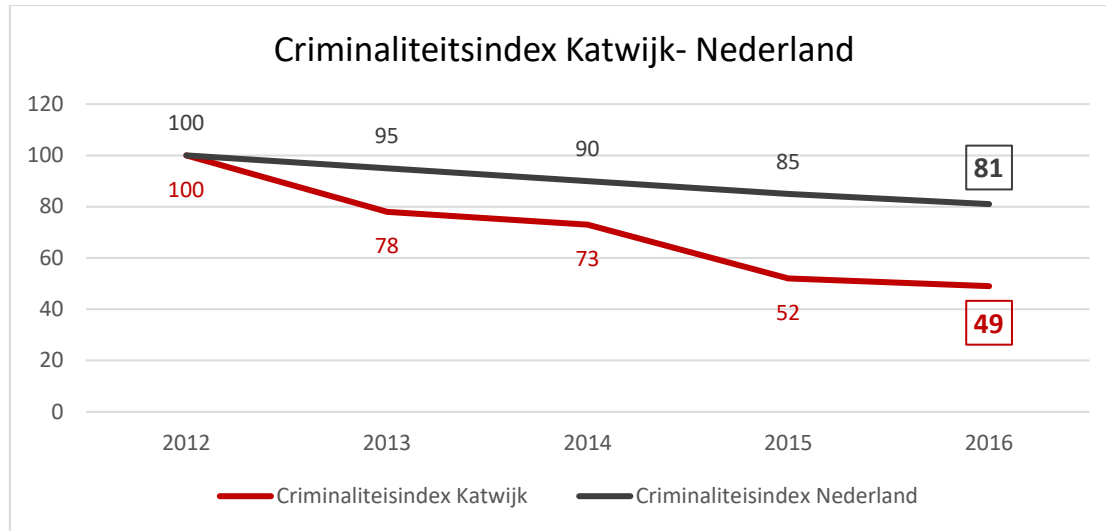
24 Bron: Monitor Nazorg, 5e meting, 12-2018 van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
In 2019 maakte het WODC bekend de berekeningen door te ontwikkelen zodat er betere voorspellingen kunnen volgen. Uit onderzoek (Tollenaar 2018) bleek namelijk dat voor een stabiele voorspelling van het gemiddelde aantal recidivezaken het nodig is om een minimale follow-up tijd van vier jaar te hanteren. i.p.v. twee jaar.

25 Omdat niet alle (ex-)gedetineerden tot de doelgroep van het nazorgbeleid horen, bijvoorbeeld volwassenen zonder verblijfstatus, gebruikt het WODC sinds 2018 de naam 'nazorgkandidaten' in plaats van '(ex-)gedetineerden'.

26 De periode maart 2011 tot en met december 2012 is vanwege de pilotfase niet meegenomen in de aantallen.

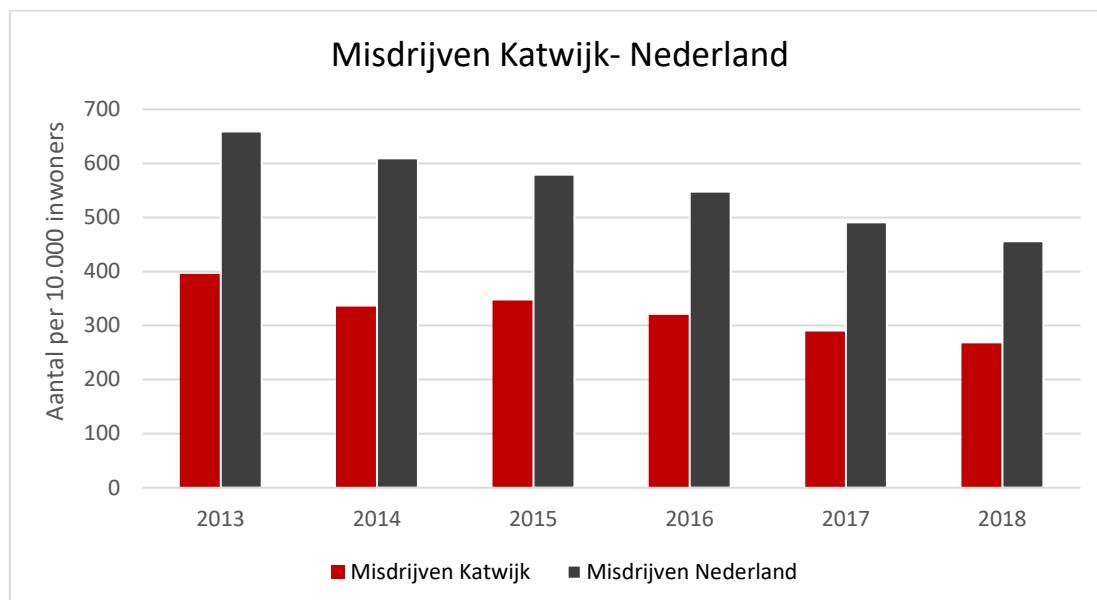
Criminaliteitsindex Katwijk- Nederland

De criminaliteitsindex²⁷ van het CBS geeft een maat voor sociale veiligheid en is onder andere gebaseerd op de Veiligheidsmonitor²⁸. Het uitgangspunt is de situatie in 2012 met de waarde van 100. Hoe lager het cijfer in de jaren daarna, hoe sterker de verbetering ten opzichte van 2012. In de grafiek hieronder de maat van Katwijk in vergelijking met Nederland.

Misdrijven Katwijk- Nederland

Het CBS registreert het aantal misdrijven, zoals strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht en bijzondere wetten, zoals de Opiumwet, de Wegenverkeerswet en de Wet Wapens en munitie. Hieronder de grafiek van het aantal misdrijven in Katwijk in vergelijking met Nederland²⁹.

27 Bron: CBS, Tabellen geregistreerde criminaliteit en diefstallen, Veiligheidsmonitor, eigen bewerking.

28 De Veiligheidsmonitor 2017 (VM), uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid door het Centraal Bureau voor de Statistiek, is een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. In 2018 vond geen onderzoek plaats. Met de VM wordt op eenduidige wijze cijfers verkregen over de subjectieve en objectieve veiligheid op zowel landelijk, regionaal als (beneden)lokaal niveau.

29 Bron: CBS, Criminaliteit 2018.

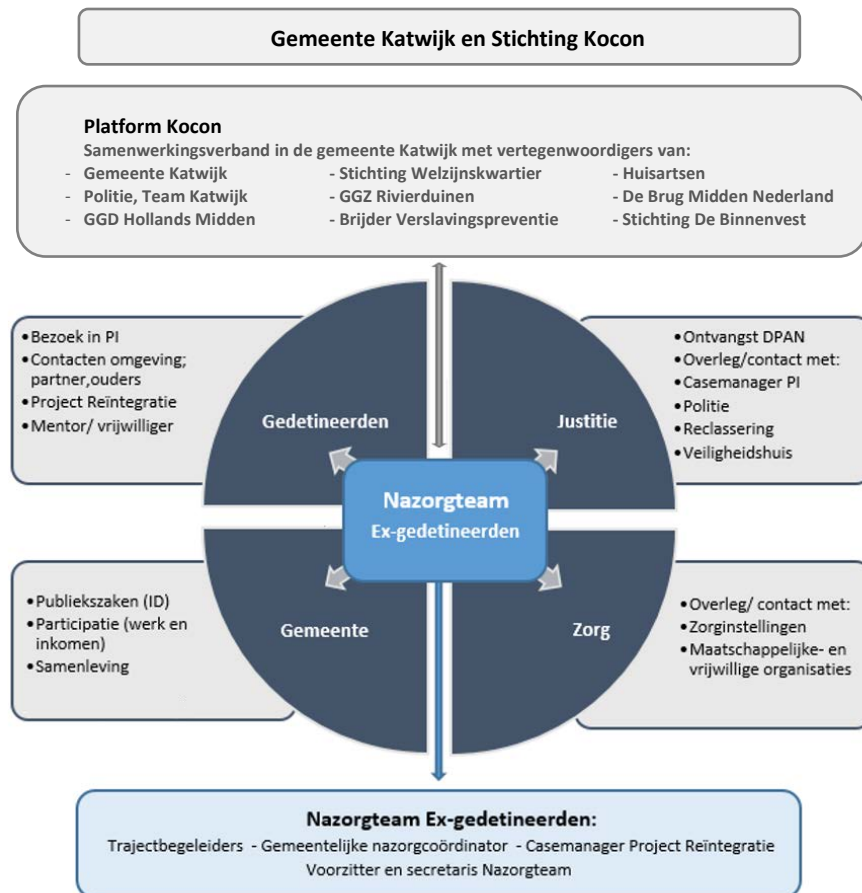
Bijlage 2 Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk

Het onderstaande schema geeft weer hoe de verantwoordelijkheden liggen voor wat betreft de inzet vanuit Kocon in nauwe samenwerking met de gemeente Katwijk. De eindverantwoordelijkheid ligt in handen van het bestuur van Stichting Kocon.

Stichting Kocon (rechtspersoon) heeft zelf geen personeel in dienst, maar brengt deze onder bij de samenwerkingspartners van Platform Kocon.

De twee trajectbegeleiders nazorg (ieder 14 uur per week) zijn bij Stichting Welzijnskwartier ondergebracht, het casemanagement van het Project Reïntegratie (28 uur per week) is aangehaakt bij de GGZ-instelling De Brug Midden Nederland.

Schema met overzicht van een (deel) van de betrokken partners bij het Project Nazorg ex-gedetineerden

Nazorgteam

Uitwisselen en afstemmen van de aanpak op klantniveau is het belangrijkste doel van het Nazorgoverleg dat tweewekelijks plaats vindt. Daarnaast vindt extra overleg plaats voor het bespreken van het werkdocument of andere zaken die de aandacht vragen. De afspraken worden bijgehouden in een actielijst en in een klantoverzicht. Waar nodig vindt terugkoppeling plaats over de voortgang. Ook het overzicht met de AGG-meldingen is een vast agendapunt.

Samenstelling Nazorgteam

Arie van der Niet	Voorzitter (vrijwilliger Kocon)
Kees Hartevelt	Trajectbegeleider (Welzijnswijk)
Marijke van der Plas	Trajectbegeleider (Welzijnswijk)
Eric van der Horst	Nazorgcoördinator (gemeente Katwijk)
Natalie van Dijk	Casemanager van het Project Reïntegratie (De Brug)
Thea Guijt	Secretaris (Welzijnswijk)

Coördinator nazorg gemeente Katwijk

De coördinator nazorg van de gemeente houdt de detentiemeldingen bij, verifieert de gegevens en vult ze aan. Daarna zorgt de coördinator ervoor dat de trajectbegeleiders de nieuwe en gewijzigde meldingen ontvangen, zodat zij hierop actie kunnen ondernemen. De coördinator heeft daarnaast kennis van sociale verzekeringswetten, gemeentelijke diensten en voorzieningen en initieert de contacten met medewerkers van de gemeente. Hierdoor zijn gemeentelijke afspraken en informatie snel beschikbaar.

Trajectbegeleiders

De belangrijkste taken voor de trajectbegeleiders die de gedetineerden namens de gemeente Katwijk een bezoek brengen in de gevangenis, liggen op het gebied van de inventarisatie (de vijf basisvoorwaarden), het bieden van praktische ondersteuning, contacten met het thuisfront en hulp/ bemiddeling naar verschillende instanties en de gemeente. Bijvoorbeeld het (mee)regelen van afspraken voor de aanvraag van een ID tijdens een verlof, een aanvraag voor een DigiD, een afspraak met een klantmanager van het Team Participatie en Inkomen van de gemeente Katwijk en/ of de koppeling met de casemanager van het Project Reïntegratie.

Casemanager Project Reïntegratie

De casemanager van het Project Reïntegratie richt zich op de zorginhoudelijke taken en adviezen. Daar waar het duidelijk is dat een zorgtraject nodig is na vrijlating, verwijzen de trajectbegeleiders een ex-gedeteneerde door naar de casemanager. De casemanager gaat vervolgens aan de slag met het vervolg en voert het voorbereidende werk hiervoor uit. Zoals het afnemen van een intake voor zorg, contacten met zorginstellingen voor opvang, een interne opname of bemiddeling naar ambulante behandeling.

Werkdocument

Het Werkdocument is een dynamisch document, onder andere als gevolg van de voortdurend wijzigende wet- en regelgeving, en wordt telkens bijgesteld. De nazorgcoördinator houdt hierin de wijzigingen bij en ziet erop toe dat het document bij wijzigingen in het nazorgoverleg wordt besproken. Deze manier van werken heeft als bijkomend voordeel dat de aanpak en afspraken overdraagbaar zijn.

Werkwijze

De werkwijze is in de praktijk nader ontwikkeld. De huidige werkwijze is hieronder in schema weergegeven.

Bijlage 3   Achtergrondinformatie

In juli 2009 ondertekenden het Ministerie van Justitie en de gemeenten het ‘Samenwerkingsmodel Nazorg volwassen (ex-)gedetineerde burgers’ met een omschrijving van de wederzijdse taken op het gebied van nazorg aan (ex-) gedetineerden.

Kortweg komt het erop neer dat vanaf 2009 Justitie verantwoordelijk is voor de nazorg binnen de gevangenis en de gemeente daarbuiten. De acties die hiervoor worden uitgezet, dienen op elkaar aan te sluiten en worden bij voorkeur tijdens de detentieperiode opgestart.

Binnen alle Penitentiaire Inrichtingen (PI) zijn casemanagers aangesteld die de gedetineerden na binnenkomst screenen op basis van vijf basisvoorwaarden en de hulpvragen in kaart brengen. Deze informatie koppelen zij terug naar de gemeenten via een digitaal meldingssysteem met de bedoeling dat de gemeenten hier, zo nodig en mogelijk, actie op ondernemen.

Uit landelijke voorbeelden en onderzoek kwam naar voren dat ex-gedetineerden gebaat zijn bij persoonlijke begeleiding in hun nazorgtraject. Wanneer zij hulp krijgen bij het regelen van zaken en hulp bij het aanpakken van problemen, zoals verslaving, vermindert de kans dat een ex-gedetineerde terugvalt in zijn of haar oude (criminele) gedrag.

In september 2009 werd bekend dat de centrumgemeenten in 2010 en 2011 tijdelijk extra middelen van het Rijk zouden krijgen voor de vormgeving van de nazorgcoördinatie. De gemeente Katwijk sprak diverse malen met centrumgemeente Leiden over de inzet van deze Rijksmiddelen voor de regio Zuid-Holland Noord, waartoe Katwijk behoort. Een concrete uitwerking van een regionale coördinatie van de nazorg (via het Veiligheidshuis Leiden) liet op zich wachten. De gemeente Katwijk besloot niet langer te wachten en zette in op lokale coördinatie en aanpak van de nazorg.

In juni 2010 gaf de gemeente Katwijk met de notitie ‘Sluitende aanpak nazorg (ex-)gedetineerden gemeente Katwijk’ een aanzet voor de lokale aanpak van de nazorg. Naar aanleiding van deze notitie en de ervaringen vanuit het Project Reïntegratie bood Stichting Kocon in december 2010 aan om de nazorg lokaal in te vullen in plaats van diensten bij de Reclassering in te kopen, zoals aanvankelijk werd voorgesteld. De beoogde aanpak beschreef Stichting Kocon in de notitie ‘Pilot nazorg ex-gedetineerden Katwijk’.

Het aangepaste voorstel van de gemeente met als onderdeel de uitvoering van een tweejarige pilot zoals voorgesteld door Kocon werd op 3 maart 2011 door de gemeenteraad goedgekeurd. De gemeente Katwijk en Kocon spraken af om samen op te trekken in de verdere uitwerking van de nazorg aan (ex-)gedetineerden. Uitgangspunt hierbij was om (ex-)gedetineerden individuele ondersteuning te bieden bij praktische regelzaken en hulp op het gebied van huisvesting, ID, inkomen/ schulden, zorg en werk. In maart 2011 startte de pilot en na een succesvol verloop werd in 2013 besloten om dit structureel voort te zetten.

Jeugdige ex-gedetineerden

In de brief aan het gemeentebestuur in december 2012 gaf Kocon aan een meerwaarde te zien in het bezoeken van jeugdige gedetineerden (12 tot 18 jaar) in de jeugdgevangenis en in samenwerking van de betrokken ketenpartners nadere invulling te geven aan de nazorg van jongeren. De wens hierbij was ook om de niet-veroordeelde jongeren in een gezamenlijke aanpak te betrekken omdat deze eveneens vatbaar zijn voor recidiverend gedrag.

Begin 2013 vonden verkennende gesprekken plaats met medewerkers van

Op 2 mei 2013 vond een netwerkbijeenkomst plaats met alle betrokken partijen, zoals de Jeugdreclassering, de Raad voor de Kinderbescherming en de PI Teylingereind, waarin de keten van nazorg werd besproken evenals de mogelijkheden voor samenwerking.

Tijdens deze dag werd duidelijk dat de jeugdreclassering op grond van de wet de aangewezen instantie is om het traject van een jeugdige die uit een penitentiaire instelling komt te begeleiden. De jeugdreclassering heeft voor vrijlating de taak om met de jongere en begeleiders een traject af te spreken en dit traject vervolgens te begeleiden.

Een meerwaarde werd wel gezien in het uitbreiden van de contacten naar het Nazorgteam in Katwijk en de afspraak was dat hier waar nodig ook een beroep op gedaan zou worden. In een enkel geval is de samenwerking ook daadwerkelijk tot stand gekomen.

Omdat de nazorg voor jeugdige ex-gedetineerden formeel geen gemeentelijke taak was, is besloten om vanuit het Nazorgteam vooralsnog geen vervolgacties te ondernemen om meer samenwerking tot stand te brengen. De inwerkingtreding van de Jeugdwet (1 januari 2015) leverde geen wezenlijke verandering in dit standpunt op. Immers de verantwoordelijkheid voor alle jeugd ligt weliswaar bij de gemeente, maar de begeleiding en nazorg van ex-gedetineerde jeugd is exclusief bij gecertificeerde instellingen neergelegd.

Trajectberaad 12 tot 18-jarigen

De aanbeveling van Kocon om (meer) aandacht te geven aan de nazorg van jeugdige gedetineerden van 12 tot 18 jaar die kortstondig in jeugddetentie verblijven, kreeg minder aandacht dan vooraf werd verondersteld. Enerzijds vanwege het geringe aantal jongeren uit Katwijk dat in detentie komt (2 in 2015, 0 in 2016, 7 in 2017, 2 in 2018 en drie in 2019) en anderzijds vanwege de gesloten setting waarin dit gebeurt.

Samenwerking met ketenpartners als de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen, waaronder Jeugdbescherming West (voorheen Bureau Jeugdzorg) die werkzaam zijn met jeugdige gedetineerden bleek achteraf niet zo vanzelfsprekend te zijn.

In het Trajectberaad worden jongeren besproken die in een justitiële jeugdinrichting verblijven. Aanvankelijk waren de verwachtingen over deelname van de gemeente Katwijk aan het Trajectberaad hoog. Dit is immers het formele overleg waarbinnen de aandacht voor nazorg een belangrijke plek zou hebben. In de praktijk viel deze deelname en de opbrengst hiervan tegen; het aantal jongeren (uit de gehele regio Leiden) dat besproken wordt binnen dit overleg is zo groot dat er nauwelijks tijd is om de situatie van een jongere goed door te spreken. Feitelijk wordt gemonitord /gecheckt wat de stand van zaken is. Slechts in een enkel geval wordt een jongere besproken; overigens is de jongere dan ook zelf aanwezig.

Sinds 2017 ontving de gemeente Katwijk geen uitnodigingen meer voor het Trajectberaad. De nazorgcoördinator kan alleen deelnemen aan het Trajectberaad als er een minderjarige Katwijker besproken wordt waarvan het Veiligheidshuis/ Raad voor de Kinderbescherming het van belang acht dat een vertegenwoordiger van de gemeente Katwijk aanwezig is.

In 2018 stelde het Nazorgteam deze kwestie aan de orde bij het Veiligheidshuis; de discussie hierover kreeg in 2019 een vervolg met een positieve uitkomst: de Raad van de Kinderbescherming geeft alle detenties van Katwijkse jongeren door aan de Nazorgcoördinator van de gemeente, waarop de trajectbegeleiders van het Nazorgteam een bezoek kunnen brengen aan de desbetreffende jongere in detentie.

Platform en Stichting Kocon

Het Platform Kocon is een samenwerkingsverband in de gemeente Katwijk van lokale en regionale organisaties die werken op het gebied van verslavingspreventie en handhaving, verslavingszorg en maatschappelijk herstel of hiermee raakvlakken hebben. Indien wenselijk initieert, ontwikkelt en implementeert het Platform zelf activiteiten.

De Platformleden komen maandelijks bij elkaar. Een Katwijkse huisarts, H.C. Moolenburgh, fungeert als onafhankelijk voorzitter van het Platform.

De samenwerkingspartners in Platform Kocon zijn:

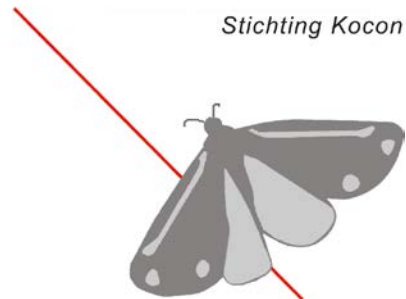
- GGD- Hollands Midden
- Politie Nederland, Eenheid Den Haag
- De Brug Midden-Nederland
- Gemeente Katwijk
- Brijder
- Stichting Welzijnskwartier
- Stichting De Binnenvest
- GGZ Rivierduinen
- Huisartsen Katwijk

Op uitnodiging van het Platform nemen ook andere organisaties deel aan de Platformvergaderingen of maken deel uit van de verschillende project- en werkgroepen van het Platform.

De Stichting Kocon fungeert als rechtspersoon en beheert de financiën van het Platform.

Op de website www.kocon.nl zijn diverse documenten te vinden over de activiteiten van het Platform Kocon, waaronder het jaarlijkse Activiteitenplan en de Jaarverslagen van het Project Reïntegratie Katwijk.

Stichting Kocon

Tulpstraat 15A
2223 HN Katwijk

Contactpersoon Platform en Stichting Kocon:

Marike van Vels

E-mail : info@kocon.nl

Website: www.kocon.nl

Voorzitter Nazorg ex-gedetineerden Katwijk:

Arie van der Niet

Telefoon : 06-42503914

E-mail: avdniet@kocon.nl